

over „hoophoneeren”. Zie ook de volgende alinea. Wat mij zelf aangaat, heb ik iets gezegd over het opzijde houden van amandel en bogen in den loop der operatie. Het halfstomp doorscheuren van slijmvlies slaat zeker niet op het verbindingen doorsnijden met een sikkelmesje?

Utrecht, 9 Mei 1918.

I. J. VAN DEN HELM.

OVER DE GESCHIEDENIS DER GENEESKUNDE IN NEDERLAND.

Voor de bestrijding van mijn artikel ben ik collega DE FEIJFER oprecht erkentelijk, omdat het mij schijnt, dat wij aldus een schrede verder komen. Uit zijn betoog lees ik, dat wij het er over eens zijn, dat klagen over te geringe belangstelling nooit heeft gebaat en ook in de toekomst niet baten zal, omdat die belangstelling een zaak is van aanleg. Deze overeenstemming verheugt mij, want dat er dikwijls is geklaagd, en soms op bittere wijze, kan bezwaarlijk worden ontkend, terwijl alleen overwegingen, als zooveen genoemd, daaraan een einde zullen kunnen maken, in het belang van iedereen.

Maar verder gaande blijven wij van meening verschillen. Hij wenscht de zaak streng te beperken tot de studie van den gang der geneeskundige wetenschap. Die geschiedenis gaat hem bovenal, het moge dan den collega's belang inboezemen ja of neen, en hij waarschuwt, dat de rest niet zal meevallen ¹⁾. Daarentegen schijnt het mij, dat, hoe mooi de geschiedenis onzer wetenschap moge wezen, deze alleen toch niet genoeg is. Zij zou m. i. meer moeten omvatten, in welk grooter geheel de geschiedenis der wetenschap zelf de kern zou uitmaken, maar omgeven door al datgene, wat ons zeker evenveel belang mag inboezemen: de maatschappelijke omstandigheden, de personen in onze groote en kleine voorgangers, en al het algemeen-menschelijke, dat immers op de wijze, waarop wij de wetenschap toepassen, van zoo grooten invloed is, ja haar geheel doordringt.

Dit is de opvatting, waarvoor ik een lans brak en waarvoor ik zeer hoop, dat ook meer bekwamen dan ik zullen blijken te gevoelen. Dat de laatst besproken richting zeker zou kunnen rekenen op veel meer belangstelling onder de artsen, schijnt mij een groote aantrekkelijkheid. Verre van die belangstelling te willen laten voor wat zij is, zou ik aanraden te trachten die te verwerven, in de vaste overtuiging, dat dit geen streven zou zijn van lagere orde, ook al zal een andere richting, van haar standpunt even terecht, dat geheel als bijzaak beschouwen. Voor de rest denke men vooral niet, dat beide richtingen onvereinigbaar zouden zijn. Wie daaromtrent in het onzekere mocht zijn, leze de kleinere geschiedkundige opstellen van FRUIN. Welk een scherpe wetenschappelijke deductie, maar tegelijk welk een mooie taal en welk een boeiende schildering van omstandigheden en karakters. Er zijn heel grooten, die beide richtingen wel degelijk in zich vereenigen. Bij de kleinere en kleine Goden zal men dat niet moeten zoeken, en ik geloof dan ook, dat onder de geneeskundigen de meening, dat wie boeiend en schilderend schrijft niet streng wetenschappelijk is, en dat wie streng wetenschappelijk werkt op droge wijze zijn verslag doet, voor de geschiedenis der geneeskunde in hoofdzaak wel waar zal zijn. Maar daarmee is natuurlijk volstrekt niet gezegd, dat hetgeen in één persoon niet is te vinden, niet te verkrijgen zou zijn door samenwerking van verscheidene menschen. En samenwerking zal men altijd krijgen in dezen, hetzij dan met of tegen de bedoeling. Want waar zouden wij nu de kennis van de geschiedenis van de wetenschap zelf beter kunnen zoeken dan, behalve bij de bronnen zelf, in de verdienstelijke studies, door collega DE FEIJFER en anderen daarover in het licht gegeven? Maar ver daarboven te verkiezen zou zijn een bewust bedoelde en gezochte samenwerking, waartoe een discussie als deze misschien zelfs iets zou kunnen bijdragen.

Middelburg, Mei 1918.

D. SCHOUTE.

¹⁾ Behalve het „kleinzielig gekibbel” en den „broodnijd”, door DE FEIJFER genoemd, zullen wij ook ontmoeten hetgeen verheft: standvastigheid, moreelen moed, offervaardigheid.